

УДК: 330.341.1.: 330.332:631.11

Т. М. СЛЕСАР, канд. екон. наук, доц., НУБіП, Київ**ІНВЕСТИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ
В ГАЛУЗІ ЛЬОНАРСТВА**

В статті розкрито проблеми галузі льонарства, що спричинили занепад її на всіх стадіях виробництва та переробки. Запропоновано на основі досліджень за умови системного залучення інвестицій та впровадження інноваційних процесів апробувати ефективну на світовому рівні модель регіонального розвитку, що дозволить галузі набути значного потенціалу, реалізація якого сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності льонопродукції, відродженню її та стабілізації.

Ключові слова: залучення інвестицій, інноваційні процеси, рівень конкурентоспроможності, модель регіонального розвитку, галузь льонарства.

Формування і стабільне функціонування аграрного ринку, важливою складовою якого є і ринок льонопродукції – одна із найважливіших наукових проблем сучасного розвитку економіки України. Льон-довгунець в другій половині ХІХ століття був стратегічною сільськогосподарською культурою та єдиним джерелом натурального волокна в Україні. Але в період переходу до ринкових умов господарювання підприємства галузі льонарства зазнали значних деструктивних змін: стрімкого скорочення посівних площ, зниження урожайності та якості льонопродукції, відсутності дієвої інфраструктури ринку і втрати надійних та довготривалих економічних взаємозв'язків між різними сферами виробництва і переробки, а також каналів реалізації, диспаритету цін на продукцію льонарства та відповідних матеріально-технічних ресурсів. Результатом зазначених процесів в даній галузі була втрата Україною сировинної бази для текстильної і легкої промисловості та неспроможність виробників льонопродукції забезпечити внутрішній ринок сировиною та високоякісними лляними тканинами й іншими необхідними виробами з льону, а також втрата лідерства на зовнішніх ринках збуту. Разом з тим галузь льонарства має достатній потенціал та можливості для стабілізації стану й подальшого розвитку, насамперед, сприятливі ґрунтово-кліматичні умови, наявність, хоча й застарілої, матеріально-технічної бази переробки у регіонах можливого вирощування даної культури, навички і традиції сільського населення у виробництві льонопродукції. За умови залучення інвестицій та впровадження інноваційних процесів галузь набуде значного потенціалу, реалізація якого сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності льонопродукції, відродженню галузі льонарства та її стабільному розвитку.

Більшість науковців, вивчаючих проблемні питання з залучення інвестицій в АПК акцентували свою увагу на інвестиційній привабливості підприємств АПК [1], управлінні інвестиційним процесом в АПК [2], визначенні інвестиційної пріоритетності галузей АПК [3; 4] та ін. Однак, ряд питань щодо залучення інвестицій і впровадження інноваційних процесів в економічний

механізм формування та функціонування ринку льонопродукції України залишаються недостатньо розкритими та потребують детального вивчення.

Мета даного дослідження полягає у вивченні інвестиційної привабливості галузі в умовах впровадження інноваційних форм організації виробництва і переробки продукції льонарства та обґрунтуванні організаційно-економічного механізму ефективної взаємодії його учасників.

Постійне зростання на світовому ринку попиту на продукцію переробки льону викликає об'єктивну необхідність впровадження перспективних форм організації виробництва, які б дозволили вивести підприємства вітчизняної галузі льонарства з кризового стану.

В контексті дестабілізації ринку льонопродукції потребують поглибленого вивчення питання співвідношення попиту і пропозиції, ціноутворення, економічних взаємозв'язків сільськогосподарських і переробних підприємств, інноваційних напрямів підвищення ефективності виробництва, механізмів та інструментів інвестиційної підтримки галузі льонарства, визначення перспектив розвитку даної галузі та її ролі у розвитку аграрного сектору економіки. Вирішення даної проблеми потребує комплексного підходу.

На державному рівні в період найбільшого занепаду робились спроби відродити льонарство. Розроблена програма «Льон і коноплі – 2003» передбачала ряд наступних цілеспрямованих заходів: впровадження інтенсивних технологій, організацію насінництва як основу вирощування льону, матеріально-технічне забезпечення сільгоспвиробників льону, технічне переоснащення галузі, наукове забезпечення, створення інтегрованих структур, інформаційне та нормативне забезпечення, кадрове забезпечення галузі. Передбачена програмою державна бюджетна підтримка позитивно вплинула на галузь льонарства. Зокрема призупинилось стрімке скорочення посівних площ. Але більшість проблемних питань не були вирішені.

Наступним етапом була запропонована Концепція Загальнодержавної інноваційної програми відродження та розвитку льняної промисловості України на 2006 – 2010 роки, яка на основі аналізу стану льняного комплексу України визначила мету, основні завдання та механізми державної підтримки льняної промисловості. Чітко визначені етапи апробації Програми передбачали реалізацію основних напрямків розвитку аграрного сектора льняної галузі та збільшення до 2010 року посівних площ льону-довгунця до 100 тисяч гектарів. Відповідні напрями Програми передбачали здійснення заходів у два етапи: перший протягом 2006 – 2008 років мав забезпечити розробку інноваційних технологій для створення надійної сировинної бази та розвитку текстильної промисловості та інших галузей льняного комплексу, стабілізацію роботи діючих та організацію роботи нових сільськогосподарських, переробних та промислових підприємств, створення матеріально-технічної бази льняної галузі; другий в період 2009 – 2010 років мав забезпечити впровадження у промислове та аграрне виробництво сучасних технологій виготовлення та використання

сировини, збільшення обсягів та підвищення якості продукції з льону, формування ринку льонопродукції, вирішення екологічних питань.

Але в силу ряду причин ситуація в льонарстві набула катастрофічних ознак – посівні площі скоротились за даними Державної служби статистики України в 2010-2012 роках до 1-2 тисяч гектарів, що призвело до серйозних проблем через відсутність сировинної бази для текстильної промисловості та можливості поповнення ресурсів хімічної, медичної і харчової галузей.

Враховуючи надзвичайно складну ситуацію у сферах вирощування, переробки та виробництва різноманітної продукції з льону підприємствами текстильної промисловості та підприємствами хімічної, медичної і харчової галузей доцільно розробити нові підходи до вирішення зафіксованих проблем. Варто глибоко вивчати та застосовувати визнані світовим співтовариством ефективні моделі регіонального розвитку, які враховують пріоритетність розвитку територій, на яких вони впроваджується, стратегії їх економічного піднесення, сприяють пошуку конкурентних переваг у використанні інноваційних технологій та оптимальному використанню ресурсів даних територій.

Вирішення виявлених проблем забезпечить досягнення позитивних результатів у відродженні та розвитку льняного комплексу, призведе до створення надійної сировинної бази текстильної промисловості, покращенню зовнішньоторговельного балансу.

Список літератури: 1. *Гайдуцький А.П.* Міжкраїнова оцінка інвестиційної привабливості аграрного сектору України // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 12. 2. *Гуткевич С. А.* Управление инвестиционным процессом в аграрной сфере // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 6. 3. *Гуткевич С. О.* Інвестиційна пріоритетність галузей агропромислового комплексу // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 10. 4. *Трегобчук В.М.* Інноваційно-інвестиційний розвиток національного АПК: проблеми, напрямки механізм // Економіка України. – 2006. – №2. – С.4-12.

Надійшла до редколегії 17.10. 2013

УДК: 330.341.1.: 330.332:631.11

Інвестиційні та інноваційні процеси в галузі льонарства / Слесар Т.М. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – № 50(1023). – С. 179–181. – Бібліогр.: 4 назви.

В статье раскрыты проблемы отрасли льноводства, которые послужили причиной ее упадка на всех стадиях производства и переработки. Предложено на основании исследований при условии системного привлечения инвестиций и внедрения инновационных процессов апробировать эффективную на мировом уровне модель регионального развития, что позволит отрасли приобрести значительный потенциал, реализация которого будет способствовать повышению уровня конкурентоспособности льнопродукции, возрождению ее и стабилизации.

Ключевые слова: привлечение инвестиций, инновационные процессы, уровень конкурентоспособности, модель регионального развития, отрасль льноводства.

In the article the flax industry problems that led to its decline at all stages of production and processing. A research-based system provided investment and implementation of innovative processes to test effectively on a global scale model of regional development that will allow the industry to gain a significant potential, the implementation of which will help increase the competitiveness lonoproductsiyi, its recovery and stabilization.

Keywords: investment, innovation processes, competitiveness, regional development model, flax industry.